

Xinès II

Introducció a la llengua i l'escriptura xineses

Shu-ching Liao Pan

David Martínez-Robles

Nuria Pitarque Ledesma

50 hores

Shu-ching Liao Pan

Actualment ultima la seva tesi doctoral a la UB. És professora de xinès del Departament de Traducció de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i de l'Escola d'Idiomes Moderns de la UB, a més de consultora de xinès a la UOC des de 2004. Ha publicat diversos articles, traduccions i materials docents sobre la llengua i la cultura xineses.

David Martínez-Robles

Llicenciat en Filosofia per la Universitat de Barcelona (UB) i doctor en Història per la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Professor agregat dels Estudis d'Arts i Humanitats de la UOC i professor associat del Departament d'Humanitats de la UPF. Ha publicat diversos llibres i articles sobre història i cultura xinesa.

Nuria Pitarque Ledesma

Llicenciada en Filologia Anglesa per la Universitat de Santiago de Compostel·la. Ha fet estudis de xinès en el postgrau de Llengua i civilització xineses de la UB, a la Universitat de Comerç Internacional de Beijing i a la Universitat de Ciències i Tecnologia de Kunming, a més de cursos d'especialització a la Universitat de Qingdao. Ha estat professora de xinès a l'Escola Superior de Comerç internacional i, des de 2005, és consultora de xinès a la UOC.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: David Martínez-Robles (2011)

Primera edició: febrer 2011

© Shu-ching Liao Pan, David Martínez-Robles, Nuria Pitarque Ledesma

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2011

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

ISBN: 978-84-693-9204-1

Dipòsit legal: B-20.546.2010

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i de la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric, com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia, o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

Aquesta és la primera de les assignatures de llengua xinesa de la UOC. L'estudi del xinès ha esdevingut en els últims anys una eina fonamental per a comprendre un dels principals actors del món global del segle XXI. Conseqüentment, el nombre d'estudiants de xinès ha crescut de manera exponencial arreu del món, de manera paral·lela al protagonisme creixent de la Xina com a potència mundial.

Aprendre xinès no és una tasca senzilla, com no ho és aprendre qualsevol altra llengua. Però deixant de banda els desafiaments sintàctics, lèxics o socioculturals habituals en altres llengües, els estudiants de xinès, a més, us enfronteu a un sistema d'escriptura únic, tan enriquidor com complex, format per milers de caràcters. Aquesta assignatura està concebuda com un primer pas per a apropar-vos d'una manera global a l'aprenentatge d'aquesta llengua i de la seva escriptura. Durant aquest semestre, començareu a desenvolupar de manera pràctica les diferents destreses de comprensió i producció, tant oral com escrita –incloent-hi els caràcters xinesos– que són necessàries per a un aprenentatge integrat del xinès.

L'objectiu general d'aquest curs és començar a adquirir unes competències lingüístiques bàsiques que us permetin emprar el xinès com a vehicle de comunicació en els diferents àmbits de la vida social. Perquè això es pugui assolir, els diferents materials de l'assignatura integren les habilitats receptives i productives bàsiques, tant de la llengua oral com de l'escriptura i, al mateix temps, es desenvolupen tècniques i estratègies per a l'aprenentatge autònom i continu de la llengua.

Per a aconseguir els objectius del curs, disposeu de dos tipus fonamentals de materials d'aprenentatge, que esdevindran la base de les activitats que es desenvoluparan a l'aula de xinès. Per una banda, tot un seguit de recursos en línia, que inclouen àudios, exercicis i pràctiques de tot tipus de destreses lingüístiques o aclariments i explicacions de lèxic o sintaxi, que treballareu de manera autònoma tot i que guiada; i per l'altra, aquests materials en paper, que inclouen bàsicament textos, vocabularis i indicacions sobre l'ordre en què s'escriuen els caràcters xinesos que s'estudien en cada unitat.

El curs té una estructura molt definida i simple. Està format per vuit unitats, cinc de les quals bàsiques i tres de repàs. Les unitats bàsiques es componen d'un conjunt de textos –en la majoria de casos quatre– que esdevenen el punt de partida de les activitats d'aprenentatge proposades durant les dues setmanes que està previst que dediqui l'estudiant a cadascuna. Les unitats de repàs, en canvi, estan dissenyades perquè les treballeu durant una sola setmana, a

partir d'un únic text que incorpora un nombre més reduït de vocabulari nou i que en general no inclou temes gramaticals nous. El vostre treball en cada una d'aquestes unitats d'aprenentatge es basarà de manera conjunta en els materials en paper, els materials en línia i les activitats que es proposin a l'aula per tal d'assolir els objectius i les competències proposades.

Aquests materials en paper estan encapçalats per dues breus introduccions a la fonètica del xinès mandarí i a l'escriptura xinesa. És molt important que llegiu aquesta introducció durant els primers dies de curs, ja que us proporcionaran la base terminològica necessària i us oferiran una visió de conjunt de les característiques d'aquests dos elements tan bàsics de la llengua xinesa. L'objectiu, però, no és que aprengueu des d'un punt de vista teòric, per exemple, què és un to o quina és l'estructura de la síl·laba xinesa, o memoritzeu quins diferents traços hi ha en la composició dels caràcters xinesos; aquestes introduccions han de ser un material de referència que caldrà consultar posteriorment, quan aprengueu de manera pràctica a distingir els tons o a escriure els diferents caràcters xinesos.

En aquests materials en paper, a totes les unitats apareixen apartats comuns, que detallem a continuació:

- **Textos.** Són el punt de partida i el nucli de les activitats de l'estudiant. Cada text proposa un lèxic i un conjunt de caràcters xinesos que, de manera gradual, us han de permetre assolir els objectius de l'assignatura. Els textos es presenten en caràcters xinesos simplificats i amb la seva transliteració *pīnyīn*, el sistema oficial de transliteració de la República Popular de la Xina, que és el que fem servir en els cursos de xinès de la UOC. Ara bé, a partir de la unitat 7 només s'ofereix la transliteració *pīnyīn* del vocabulari nou de cada text, per a promoure el reconeixement dels caràcters xinesos i evitar una dependència del *pīnyīn*. En alguns casos, en els textos també s'inclouen notes i aclariments sobre expressions, pronunciació, puntuació, etc.
- **Vocabularis.** Es tracta de les llistes de paraules noves que apareixen en cada text. S'ha intentat que el vocabulari que haureu d'assimilar setmanalment tingui un volum equilibrat d'entre 10 i 15 paraules, xifra que en les unitats de repàs es redueix a aproximadament la meitat.
- **Caràcters.** Són llistes dels caràcters xinesos que apareixen per primera vegada en cada un dels textos. El seu nombre és similar o lleugerament superior al de les paraules noves, tot i que a mesura que avancen les unitats la xifra tendeix a reduir-se, fet especialment palès en cursos posteriors. De cada caràcter se n'ofereix el significat i la pronunciació, el nombre de traços que el forma, el radical i el significat d'aquest últim. A més, de manera gràfica es dona la seqüència de l'ordre de traços en què s'escriu cada radical, ordre que heu de conèixer i respectar quan practiqueu l'escriptura. En el cas d'aquells radicals que no tenen un significat més enllà de la seva pròpia for-

ma (un punt, una horitzontal, una vertical, etc.), l'espai del significat del radical s'ha deixat en blanc. Tampoc no es dona el significat d'aquells radicals que s'han inclòs en els apartats de radicals de les unitats de repàs, atès que es considera que, a partir d'aquell moment, ja els coneixeu.

caràcter		pronunciació i significat			nombre de traços	
他	tā ell	ノ イ 亻 亻 他			5	
亻	persona					
radical		significat del radical			ordre dels traços	

A més d'aquests apartats, les unitats de repàs n'incorporen un altre amb temes de repàs que fan referència a l'escriptura, el lèxic i la gramàtica estudiats en les unitats prèvies. No es tracta d'exercicis, sinó d'explicacions resumides i esquemes amb exemples d'ús de les diverses qüestions que s'han treballat a les unitats anteriors. Tots els apartats de repàs inclouen un últim punt titulat "Abans de passar a la unitat següent...", que heu d'usar per a comprovar que el vostre nivell d'assoliment d'objectius i competències és l'adequat.

1. La fonètica del xinès mandarí

Hi ha molts dialectes diferents del xinès modern, alguns dels quals molt allunyats entre ells. En els cursos de llengua xinesa de la UOC estudiarem el xinès mandarí (conegut com a *pǔtōnghuà*, 普通话), el més parlat i considerat oficial a la Xina.

El xinès és una llengua fonèticament molt diferent de les llengües que es parlen a Europa. Per a aprendre correctament la pronunciació del xinès és fonamental estudiar i comprendre el sistema de transliteració oficial del mandarí, el *pīnyīn*, abreviatura de *Hànyǔ pīnyīn* (汉语拼音). És un sistema basat en l'alfabet llatí, malgrat que la pronunciació que representen algunes de les lletres i combinacions de lletres no és la que a primer cop d'ull ens poden suggerir.

1.1. La síl·laba xinesa

L'estructura de la síl·laba en el xinès mandarí és molt simple: té dues parts bàsiques, la "inicial" i la "final".

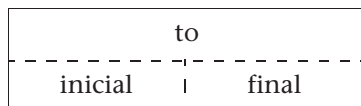
- La inicial generalment és una consonant simple, tot i que hi ha síl·labes sense part consonàntica inicial.
- La final està formada per una vocal o conjunt de vocals, i en alguns casos a més hi ha una consonant nasal final.

Aquesta simplicitat de la síl·laba xinesa té com a conseqüència un nombre de síl·labes molt limitat (prop de 400). Cal tenir en compte que habitualment es defineix la llengua xinesa com a monosil·làbica. Tot i que això no és estrictament cert, ja que la majoria de paraules o *cí* (词) del xinès mandarí estan formades per més d'una síl·laba, tots els caràcters xinesos o *hanzi* (汉字) es pronuncien amb una sola síl·laba. Tenint en compte que hi ha milers de caràcters xinesos diferents, i que només hi ha uns pocs centenars de síl·labes, és evident que el nombre d'homòfons del xinès mandarí és molt elevat.

Ara bé, la síl·laba xinesa té un tercer component que la fa més complexa i que permet que el nombre de síl·labes del mandarí augmenti significativament fins a les mil dues-centes. Aquest element és el to.

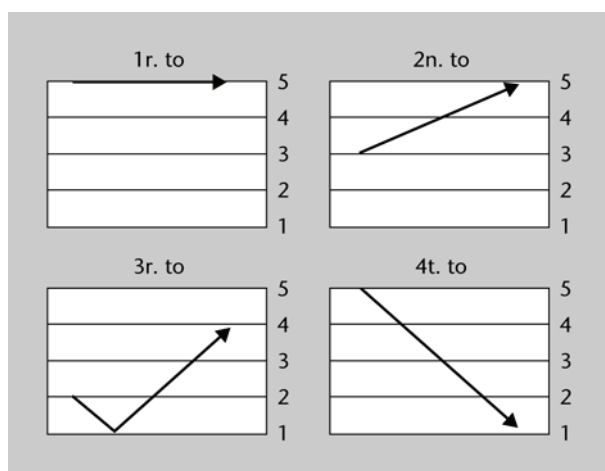
1.2. Els tons

En xinès, el to és un element que forma part integral de la síl·laba i que afecta tant la part inicial com la final. Serveix per a discriminar moltes síl·labes que, sense les diferències de to, serien totalment homòfones.

En xinès mandarí hi ha 4 tons principals, a més de l'anomenat *to breu*, *to neutre* o *cinquè to*. Això vol dir que la majoria de síl·labes es poden pronunciar de quatre maneres diferents, i el seu significat dependrà del to amb què la pronunciem. Una mateixa combinació d'inicials i finals, doncs, pot voler dir coses molt dispars segons el to.

Els tons són diferents maneres de modular la veu quan es pronuncia una síl·laba. El primer to és un to alt i sostingut; el segon és ascendent; el tercer és més baix i dibuixa una corba de descens-ascens; el quart to és descendent i enèrgic. Per això, la representació gràfica més habitual i comprensible dels tons és la figura següent: en cada un dels diagrames, les línies horitzontals representen la intensitat de veu, de més petita a més gran, durant el període de temps en què es pronuncia una síl·laba. Així, el primer to del xinès mandarí és alt i sostingut (5-5); el segon és ascendent (3-5); el tercer dibuixa una corba de descens-ascens (2-1-4), i el quart to és descendent (5-1):

En una síl·laba qualsevol, els diferents tons determinen significats molt diferents. Posem per exemple una síl·laba bàsica com *ma*: 'mare' (妈, mā), 'cànem' (麻, má), 'cavall' (马, mǎ) o 'insultar' (骂, mà).

Per la seva banda, el to neutre o cinquè to (que no s'acostuma a representar gràficament) es pronuncia amb una intensitat mitjana i és molt breu. Apareix generalment en paraules que tenen una funció gramatical, no semàntica (partícules), o en paraules que es formen repetint una mateixa síl·laba, la repetició

de la qual s'acostuma a pronunciar en aquest to neutre; per exemple, 爸爸 (*bàba*), 'pare', o 妈妈 (*māma*), 'mare'.

Tal com hem fet servir en aquests exemples, els tons del mandarí generalment es representen mitjançant diacrítics sobre la vocal més forta de cada síl·laba (*mā, má, mǎ, mà*) que intenten reproduir esquemàticament la línia d'intensitat de cadascun dels tons. El cinquè to normalment apareix sense cap diacrític (*ma*), o amb una rodona sobre la vocal forta (*mā*). De vegades, però, en lloc de diacrítics s'utilitzen nombres, que indiquen el nombre de to. Així, la paraula *yóuyǒng* es pot escriure *you2yong3*. Cal que siguem capaços d'utilitzar les dues formes, tot i que habitualment en els materials de les assignatures de llengua xinesa de la UOC usarem la primera.

Hem indicat que el to es representa sobre la vocal forta de la síl·laba, en cas que hi hagi més d'una. L'ordre de les vocals, de més forta a més fluixa, és:

a - o - e - i/u - ü

Les vocals *i* i *u* tenen el mateix valor; quan apareixen juntes en una mateixa síl·laba, el to s'escriu sobre la que està en segona posició. Fixem-nos que tots els exemples següents segueixen aquesta regla a l'hora de situar el to sobre una de les vocals:

dào, suǒ, yóu, lüè, péi, liú, duì, zhuō

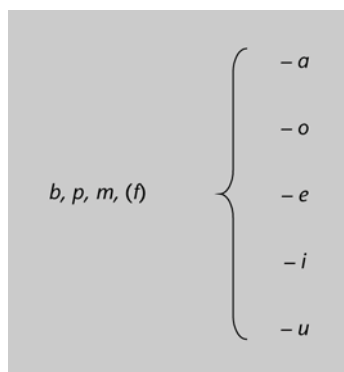
1.3. El *pīnyīn*

El *pīnyīn* és el sistema més difós de transliterar el xinès mandarí –oficial a la República Popular de la Xina– i és una eina fonamental per a l'aprenentatge del xinès com a llengua estrangera. A continuació donarem algunes indicacions generals teòriques que han de servir per a resoldre alguns dubtes que apareixeran en l'aprenentatge pràctic.

En primer lloc, el *pīnyīn* utilitza sis vocals, com acabem d'esmentar. Ara bé, aquestes sis vocals en realitat representen set sons vocàlics diferents. La *e*, depenent de la posició que ocupi a la síl·laba, té dues maneres diferents de pronunciar-se: una de molt tancada i una altra de més oberta. Cal fixar-nos en aquest fet quan escoltem les locucions de les diferents unitats. A més, hi ha un so semivocàlic que es pot combinar només amb unes poques consonants que es representa també amb la lletra *i*, però que té un so que no té res a veure amb el de la *i* vocàlica.

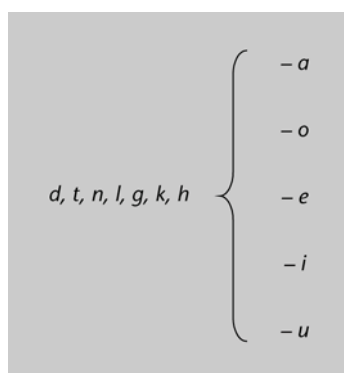
Pel que fa als sons consonàntics inicials, el *pīnyīn* utilitza 23 consonants (tot i que dues representen en realitat sons vocàlics). Hem agrupat les diferents consonants segons les vocals amb què es poden combinar. En *pīnyīn* les con-

sonants del primer grup (*b, p, m, f*) en general es poden combinar amb les vocals següents o amb diftongs/triftongs que comencen amb aquestes vocals:

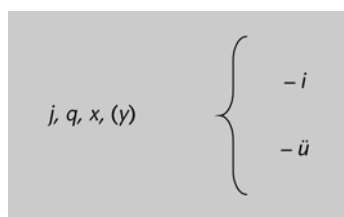
L'única excepció és la *f*, que no es pot combinar amb la *-i*. Fixem-nos que cap d'elles pot anar seguida de la lletra *-ü*, de manera que no hi ha cap so que en *pīnyīn* es representi, per exemple, com a **bü*, o **mü*.

El segon grup de consonants inicials (*d, t, n, l, g, k, h*) es pot combinar amb les vocals següents o amb diftongs/triftongs que comencen amb les vocals següents:

A més, la *n* i la *l* poden anar seguides de *-ü*, de manera que cal no confondre els sons representats per *lu* i *lü*, i per *nu* i *nü*, tots força freqüents.

Pel que fa al grup següent (*j, q, x, y*), són consonants que representen uns sons menys habituals en les llengües que es parlen als països occidentals. Només poden anar seguides de dues vocals:

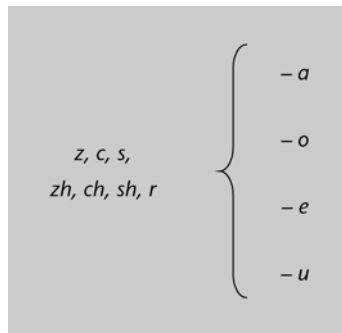

Tot i que en realitat aquestes consonants es combinen amb el so *-ü*, en *pīnyīn*, com no hi pot haver confusió, la manera de representar el so és *ju, qu, xu* i *yu*. Per tant, hem de recordar que malgrat que s'escriu d'aquesta manera, la seva

pronunciació es correspon als sons *jü, qü, xü* i *yü*. És un cas diferent, doncs, de de les inicials *l* i *n*, que poden anar seguides tant de la vocal *-u*, com de la vocal *-ü*: *lu/lü* i *nu/nü*.

D'altra banda, la consonant inicial *y* en realitat representa un so vocàlic, el de la *i*, que quan va a inici de síl·laba es transforma en una *y*. Així, el so *ia* en *pīnyīn* s'escriu *ya*, el so *iü* s'escriu *yu*, o els sons *i* o *ing* s'escriuen *yi* o *yīng* en *pīnyīn*.

Finalment, l'últim grup (*z, c, s, zh, ch, sh, r*) també representa uns sons molt especials, alguns dels quals totalment aliens a les nostres llengües. Es combinen amb les vocals següents:

Fixem-nos sobretot que aquestes consonants no poden combinar-se amb les vocals *-i* i *-ü*. Ara bé, malgrat això, en *pīnyīn* s'utilitza també la lletra *-i* combinada amb aquestes consonants. En aquest cas, aquesta lletra no representa el so vocàlic habitual, sinó que serveix per a indicar un altre so molt diferent, que podem considerar semivocàlic, que només apareix amb aquestes consonants inicials: *zi, ci, si, zhi, chi, shi, ri*. Pel que fa a les locucions, cal que ens fixem en la gran diferència que hi ha entre les síl·labes *bi* o *ni* (que tenen un so vocàlic idèntic a la nostra *-i*), i les síl·labes *si* o *chi* (que representen un so no vocàlic totalment diferent), per posar-ne uns exemples.

L'última consonant que apareix com a inicial és la *w* (que sempre va seguida de les vocals *a, e, o, u*). En realitat (com passa amb la *y*) no representa un so consonàntic, sinó vocàlic: quan la *u* apareix a inici de síl·laba, cal escriure-la com una *w*. Així, el so *ua* en *pīnyīn* s'escriu *wa*, el so *uei* s'escriu *wei*, i el so *u* s'escriu *wu* en *pīnyīn*.

Pel que fa a les finals, n'hi ha de tres tipus:

- 1) Vocals (*a, o, e, i, u, ü*) o diftongs/triftongs: *sha, lei, mai, shuai...*
- 2) Les consonants nasals *-n* i *-ng*: *wan, zhen, chong, feng...*
- 3) La semivocal *-i* (només amb les consonants *z, c, s, zh, ch, sh, r*): *zi, ci, si, zhi, chi, shi* i *ri*

En xinès mandarí totes les síl·labes tenen una d'aquestes tres terminacions, tal com podem comprovar en les locucions. Per tal d'entendre de manera global

les possibilitats de combinació de les consonants inicials, els sons vocàlics i les finals, caldrà que anem aprofundint en l'estudi de la fonètica xinesa per mitjà de les diverses pràctiques que podem trobar en les materials de l'assignatura. Per fer-nos una visió general del sistema fonètic del mandarí, podem consultar també la taula de combinacions del *pīnyīn* que hi ha al final d'aquest apartat.

1.4. Els canvis de to

Hem vist que totes les síl·labes xineses inclouen un to que marca la seva pronunciació, to que es manté quan les síl·labes es combinen per a formar paraules. Ara bé, en aquestes combinacions en alguns casos es produeixen canvis de to, alguns dels quals tenen l'origen en la fluïdesa de la pronunciació. Podem distingir dos tipus bàsics de canvi de to:

- a) Paraules monosíl·labes que canvien el seu to segons sigui el seu ús o segons la pronunciació de les paraules que les segueixen.
- b) Canvis sistemàtics de to que segueixen unes regles fixes.

El nombre de canvis de to del primer tipus és molt baix i fa referència a molt poques paraules. Per exemple, el cas de la partícula negativa 不 (*bù*). Normalment es pronuncia en quart to (*bù*), però quan va seguit d'una síl·laba que es pronuncia en quart to, es pronuncia amb el segon to (*bú*).

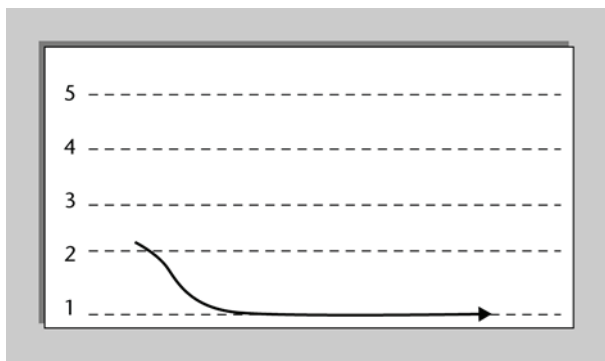
Els canvis sistemàtics de to, en canvi, són més freqüents. En el cas del xinès mandarí hi ha un únic cas que fa referència al tercer to. Aquest canvi es produeix de dues maneres diferents:

- a) Quan dos tercers tons es troben seguits un de l'altre, el primer es pronuncia com un segon to. Per exemple, la paraula *nǐhǎo* ('hola') en realitat cal pronunciar-la amb la primera síl·laba en segon to i el mateix passa en tots els casos en què un tercer to va seguit d'un altre tercer to:

nǐ + hǎo → nǐhǎo
wǒ + xiǎng → wó xiǎng

- b) Ara bé, en la transcripció en *pīnyīn* de paraules en què es produeix aquest fenomen, no es posa el to canviat, sinó la seva pronunciació original (és a dir, tot i el canvi de pronunciació del to, cal transcriure-ho com si aquest canvi no es produís: *nǐhǎo*).

En canvi, quan un tercer to es troba davant d'un to que no sigui un altre tercer, es transforma en un nou to, que segueix una línia lleugerament descendent i molt baixa (2-1-1), en el que es coneix en la literatura especialitzada com un *to sandhi*:

El fenomen del “to sandhi” és molt freqüent, ja que en el mandarí el tercer to constantment va seguit de síl·labes que es pronuncien amb primer, segon i quart to. Malgrat la dificultat aparent que comporta fer aquest canvi de to, la pràctica ens permet assumir-lo d’una manera natural, tot i que al començament representa una complicació considerable. Fixem-nos en les oracions següents:

我是日本人。

Wǒ shì Rìbēnrén.

你是老师吗？

Nǐ shì lǎoshī ma?

En tots dos casos trobem canvis de tons (apareixen subratllats), dos tercers tons canviats (a 2-1-1) en cada frase. Els pronoms personals sovint obliguen a fer aquest canvi, ja que la primera i segona persones del singular i el plural es pronuncien amb tercer to. Tot i que el canvi de to exigeix una llarga pràctica abans de poder-lo fer correctament i amb normalitat, és important tenir-lo en compte i intentar fer-lo des del primer moment per anar assumint-lo de manera progressiva.

2. L'escriptura xinesa

A diferència del japonès o del coreà moderns, el xinès s'escriu només amb caràcters xinesos, els 汉字 *hànzì*. No té cap sil·labari complementari, i els sistemes de transliteració existents, com és el cas del *pīnyīn*, són una eina auxiliar per a l'aprenentatge, però en cap cas intenten substituir els caràcters.

Els caràcters comparteixen una sèrie de trets comuns que els configuren com un sistema d'escriptura únic. Tots comparteixen una mateixa estètica: escriure un caràcter xinès no consisteix simplement a reproduir-lo, sinó que cal fer-ho segons un ordre definit i seguint unes regles de construcció determinades. Malgrat això, tots els caràcters xinesos són diferents entre si, malgrat el seu elevat nombre, i cal distingir-ne diversos tipus bàsics. Hi ha caràcters molt simples, d'un, dos o tres traços; i també n'hi ha de més de 50 traços. Tot i així, tots han d'ocupar un mateix espai quan s'escriuen, i han d'estar formats a partir d'un nombre limitat de traços bàsics, majoritàriament rectilinis. Això s'aplica tant a l'escriptura tradicional, que s'empra encara a Taiwan, entre altres llocs, com a l'escriptura simplificada, que és la que estudiarem en els cursos de llengua xinesa moderna de la UOC.

Per comprendre millor els caràcters xinesos i la significació que tenen, en les properes pàgines analitzarem els elements en què es poden descompondre (traços, components), els mecanismes de construcció i els diferents tipus de caràcters que hi ha.

2.1. Els traços

Els elements més bàsics en què es pot descompondre tot caràcter xinès són els traços. Per *traç* entenem cadascuna de les línies o cops de pinzell que es fan per a escriure un caràcter. El caràcter més simple és el nombre 1, format per un únic traç horitzontal (encara que també n'hi ha un altre de només un traç més complex). De dos traços hi ha molts més caràcters, per exemple, nombres com el 2, el 7, el 9 o el 10, o paraules com *home*, *ganivet*, *força*, etc., per posar-ne alguns exemples. La xifra de caràcters de tres traços és proporcionalment més elevada, ja que hi ha més possibilitats de combinació, tal com mostra la taula.

1 traç	2 traços	3 traços
一 <i>yī</i> un	二 <i>èr</i> dos	下 <i>xià</i> baix
乙 <i>yǐ</i> corb	人 <i>rén</i> home	三 <i>sān</i> tres
	力 <i>lì</i> força	上 <i>shàng</i> sobre
	刀 <i>dāo</i> ganivet	也 <i>yě</i> també

1 trazo	2 trazos	3 trazos
		千 <i>qiān</i> mil
		大 <i>dà</i> gran

Hi ha sis traços bàsics a partir dels quals es construeixen tots els caràcters de l'escriptura xinesa:

丶	文
一	文
丨	十
ノ	人
㇇	人
丨	汉

En la figura anterior, amb l'excepció del sisè traç, que avança de la part inferior a la superior, es pot apreciar que la resta de traços dibuixa un moviment de dalt a baix i/o d'esquerra a dreta.

A més d'aquests sis traços bàsics, n'hi ha divuit més, de manera que en total hi ha vint-i-quatre traços diferents. No obstant això, aquests divuit traços són només modificacions dels més bàsics, de manera que es poden reduir als sis traços fonamentals:

㇇	你	ノ	女	丨	儿
丨	小	ノ	去	丨	谁
ノ	我	フ	又	ノ	弓
丨	很	ノ	亡	丨	道
フ	口	丨	羽	丨	陈
ノ	山	ノ	也	乙	九

Alguns dels traços són molt simples (els sis bàsics), es fan amb un únic moviment, mentre que els altres estan formats per una trajectòria complexa i inclouen angles, ganxos i corbes, malgrat que es considera un traç únic.

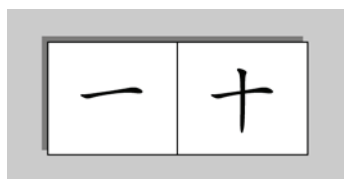
Ser capaç de distingir entre els diferents traços és una destresa fonamental, ja que el nombre de traços que hi ha en un caràcter és un dels criteris més emprats per a la classificació i ordenació dels caràcters xinesos. Per a poder utilitzar una bona part dels diccionaris xinesos habituals, per posar-ne un exemple, és necessari identificar el nombre total de traços d'un determinat caràcter abans de poder-lo localitzar. Per exemple, el caràcter 口 *kou* ('boca'), encara que pugui semblar que està format per quatre traços (un per cada costat del "quadrat"), en realitat en té tres: el cinquè traç de la primera columna de la taula anterior mostra el motiu.

2.2. L'ordre en l'escriptura

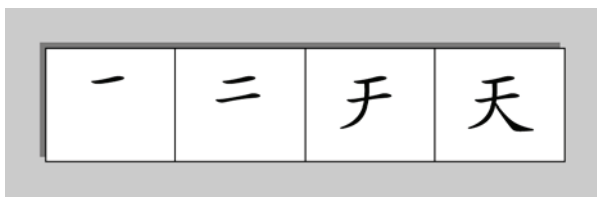
Un altre element fonamental de l'escriptura xinesa és l'ordre dels traços. Tots els caràcters s'escriuen en un ordre determinat, segons unes regles generals, de manera que totes les persones que usen l'escriptura xinesa escriuen un caràcter determinat de manera idèntica quant a l'ordre, amb independència que siguin més o menys complexos. Malgrat que a vegades l'ordre amb què cal escriure pot semblar una dificultat afegida, de fet representa una ajuda important. L'ordre dels traços permet mecanitzar l'escriptura dels caràcters, cosa que contribueix, per tant, a memoritzar-los. Si cada vegada els caràcters es poguessin escriure en un ordre diferent, la sensació de falta de lògica, sistematicitat i coherència interna dificultaria la comprensió dels caràcters i, per tant, els mecanismes de memorització serien molt menys efectius. A més, conèixer les regles que determinen l'ordre dels traços ajuda també a comptabilitzar correctament el nombre total de traços dels caràcters.

De manera general, hi ha unes regles que indiquen quin ha de ser l'ordre dels traços en tots els caràcters xinesos:

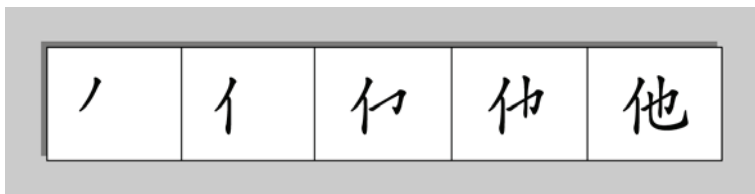
- 1) Els traços horitzontals s'escriuen abans que els verticals

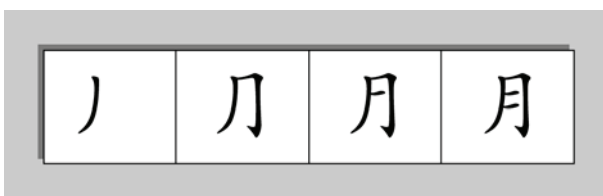
- 2) S'escriu sempre des de la part superior a la inferior. Això fa referència tant als traços com als components dels caràcters.

3) S'escriu d'esquerra a dreta, tant els traços com els components.

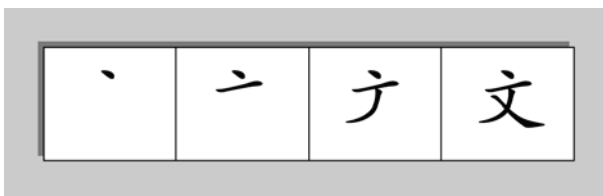
4) S'escriu de l'exterior a l'interior.

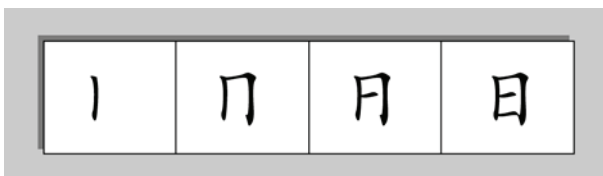
5) Quan és més important, el traç central s'escriu abans que els laterals.

6) Els traços en diagonal de dreta a esquerra precedeixen els que van d'esquerra a dreta.

7) Abans de tancar un caràcter (dins, per exemple, d'un requadre) cal omplir-lo.

Seguint aquestes regles, podem comprovar que tot caràcter segueix aquest ordre general, per molt complex que pugui ser.

Sovint s'ha comparat l'ordre i la quantitat de traços amb l'ortografia de les llengües alfabètiques. Oblidar-se d'un traç, fer-ho en una direcció equivocada o canviar-ne l'ordre no solament té conseqüències estètiques, en l'aparença dels caràcters, sinó també semàntiques. Igualment, descuidar-se un simple punt en un caràcter pot arribar a ser un error determinant: hi ha alguns caràcters que tenen la mateixa quantitat de traços i una disposició molt similar, però amb significats diferents. Fixem-nos en l'exemple dels grups de caràcters següents:

王	wang	rei
玉	yu	jade
壬	ren	adulador

力	li	força
刀	dao	ganivet
刃	ren	tall

见	jian	veure
贝	bei	petxina

未	wei	negació
末	mo	final

Tots aquests grups estan formats per caràcters molt similars entre ells, de manera que escriure erròniament un dels seus traços pot comportar un canvi total de significat. El coneixement dels diferents traços i l'ordre d'escriptura són, per tant, qüestions determinants per a la comprensió i l'escriptura correctes dels caràcters xinesos, la base a partir de la qual ha de partir l'aprenentatge de l'escriptura xinesa.

2.3. Components dels caràcters, radicals i fonètics

Els caràcters no són simples conglomerats de traços segons un ordre determinat. Dins de la majoria de caràcters hi ha diversos elements que es repeteixen amb certa freqüència. Fixem-nos en els exemples següents:

盅 忠 仲 冲

Tots ells tenen un element en comú: 中. Habitualment el trobem situat en la part dreta dels caràcters en què apareix, encara que a vegades, com en els dos primers casos, pot estar situat en la part superior. Observem-ne un altre exemple:

铝 钢 铁 铜 银

En aquest cas, l'element que es repeteix en tots els caràcters és 钅, encara que la posició és diferent de la dels exemples anteriors. En aquests caràcters 中 i 钅 són elements que, malgrat tenir en comú el fet que es repeteixen en diversos caràcters, són de naturalesa molt diferent. 中 és un caràcter que es pronuncia *zhōng* i significa 'centre'. Si ens fixem en els quatre primers caràcters que el tenen com a element comú, veiem que es pronuncien d'una manera gairebé idèntica: *zhōng, zhōng, zhōng, chōng*. En la majoria dels casos només canvia el to, i en general es manté el so de la final. Per això, es considera que 中 és l'element fonètic de tots aquests caràcters.

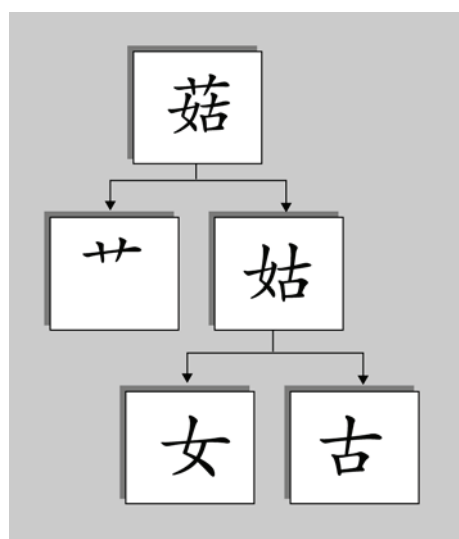
La situació és molt diferent en el segon grup de caràcters. La pronunciació no manté cap relació: l'element que es repeteix, 钅, és un caràcter que es pronuncia *jīn* ('or'), però els cinc caràcters que l'inclouen no mantenen cap similitud fonètica entre ells (*lǚ, gǎng, tuǐ, tóng, yín*). Ara bé, si ens fixem en el significat d'aquests caràcters, descobrirem que mantenen una certa relació semàntica: 'alumini', 'acer', 'ferro', 'coure' i 'plata'. Són tots metalls, amb el mateix element 钅, 'or', que es repeteix en la part esquerra de cada caràcter. Aquests elements que aporten un cert contingut semàntic, que no fonètic, són coneguts habitualment com a radicals (部首 *bùshǒu*, a vegades també denominats *determinants* o *claus*). Encara que a vegades hi ha caràcters en què el radical no té cap relació amb el significat del mateix, el reconeixement dels radicals més bàsics és una ajuda molt important per a la memorització dels caràcters, ja que sovint el radical és l'única cosa que distingeix un caràcter d'un altre.

Un gran percentatge de caràcters xinesos està format a partir de la unió d'un radical i un element fonètic. Per això és molt important familiaritzar-se de manera gradual amb els radicals que van apareixent, a mesura que s'aprenen caràcters nous, i reconèixer els elements fonètics que es repeteixen més sovint. Això permet memoritzar millor els caràcters, no com a conjunts de traços, sinó com a agregats de dos o tres elements més simples. A més, la identificació del radical permet crear associacions semàntiques que ajuden a memoritzar el significat dels caràcters.

Pel que fa als elements fonètics, veurem que alguns determinen la pronunciació exacta dels caràcters que els porten (inclòs el to), mentre que uns altres indiquen la pronunciació general de la síl·laba, encara que es poden donar diferències de to (semihomòfons) i, finalment, alguns donen indicacions generals de pronunciació però que, sobretot quant a la inicial, no són regulars. Per tant, de la mateixa manera que els radicals són una simple indicació del

possible contingut semàntic dels caràcters xinesos, els fonètics són també indicis poc regulars de la pronunciació dels caràcters. Tot i així, els fonètics són un recurs mnemotècnic important per a l'aprenentatge dels caràcters, sobretot en combinació amb els radicals.

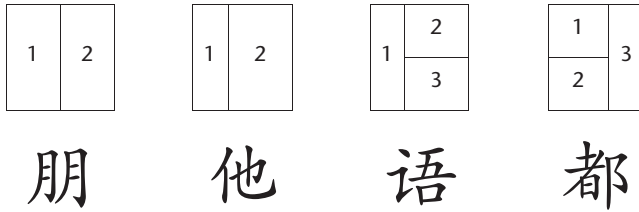
A vegades, en funció de la posició que ocupen els caràcters, alguns radicals canvien en la forma d'escriure's, perquè sigui més senzill inserir-los dins dels caràcters sense que resulti una grafia desproporcionada ni desequilibrada. Així, per exemple, el caràcter 心 *xin*, 'cor', quan actua com a radical té dues grafies, 心 i 忄, segons si s'inscriu en la part inferior o en la part esquerra dels caràcters: 想, 忍, 念, 您, 忙, 懷, 慢, 快 ... Altres vegades, alguns radicals poden actuar com a elements fonètics i, al revés, alguns elements que actuen generalment com a fonètics són també radicals. D'altra banda, hi ha caràcters que no tenen només dos elements (radical i fonètic), sinó que poden tenir més d'un fonètic o més d'un radical. En aquests casos, només un dels elements actua com a radical, aportant contingut semàntic (encara que, com ja hem indicat, això no sempre és així). Per exemple, el caràcter 菇 *gu*, 'bolet', es pot descompondre en dues parts fonamentals, el radical 艹, 'herba', i la part fonètica 姑, *gu*. Ara bé, aquest últim element és un caràcter que significa 'noia' i que es pot descompondre al seu torn en el radical 女, 'dona', i el fonètic 古, *gu*, 'antic':

2.4. L'estructura dels caràcters

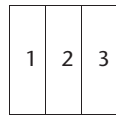
Identificar correctament els components d'un caràcter ens permet memoritzar-los molt més fàcilment a l'hora d'escriure'ls i establir associacions semàntiques que ens ajudin a retenir-ne el significat. A més, contribueix a comprendre més bé l'estructura dels caràcters. Per a comprendre l'estructura dels caràcters, cal analitzar-los a partir de l'ordre de l'escriptura dels seus components, que segueix les mateixes regles compositives que l'ordre dels traços. En general, hi ha tres tipus d'estructures de caràcters:

1) Divisió esquerra-dreta: caràcters formats per dos components bàsics. Hi pot haver diverses possibilitats, segons si l'element més complex o més gran és a l'esquerra o a la dreta. L'ordre d'escriptura és sempre d'esquerra a dreta (el nombre indica l'ordre en què s'escriuen els diferents components):

朋 他 语 都

2) Estructura de tres elements iguals d'esquerra a dreta:

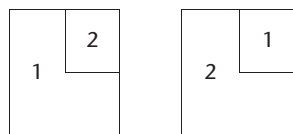

谢

3) Estructura vertical dalt-baix. Hi ha moltes possibilitats diferents, encara que sempre es manté el mateix ordre des de la part superior a la inferior:

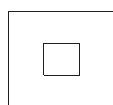
是 想 家 菇

4) Estructura envoltant: un element queda parcialment envoltat en un altre. L'ordre d'habitual consisteix a escriure primer el component bàsic sobre el qual el segon es recolza (又, 走), encara que quan es tracta del radical 辶 l'ordre és exactament el contrari:

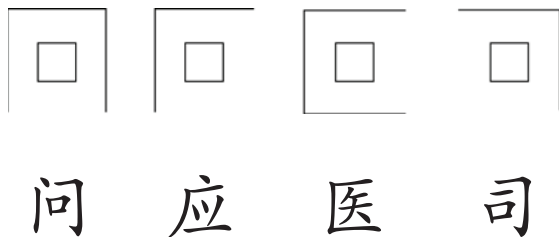
起 这

5) Estructura tancada: un element n'inclou un altre a l'interior.

国

6) Estructura de tancament parcial: hi ha diverses possibilitats, com es mostra a continuació.

Identificar aquestes estructures ens permetrà analitzar correctament els caràcters i comprendre millor l'ordre en què s'escriuen els seus elements.

2.5. Radicals més habituals

A continuació, com a referència, s'inclou una llista amb alguns dels radicals simplificats més usats i el significat.

丶	punt	亻	home, persona
一	un	人	home, persona
冫	coberta	勹	embolcall
冫	glaç	冫	abundància (a la dreta del caràcter)
冫	cobrir	刀	ganivet
讠	paraula	力	força
二	dos	氵	aigua
十	deu	忄	cor
厂	penya-segat	宀	sostre
卜	endevinar	宀	refugi
刂	ganivet	门	porta
冂	límit	辶	anar

土	terra
工	treballar
艹	herba
大	gran
寸	polzada
扌	mà
小	petit
口	boca
冂	recinte
山	muntanya
夕	alba, matí
豸	gos, animal
个	menjar
弓	arc
女	dona
子	fill
纟	seda
马	cavall
灬	foc
文	escrit
火	foc

心	cor
衤	esperit
王	rei
木	fusta
车	carro
戈	llança
日	sol
月	lluna
贝	petxina
见	veure
父	pare
牛	vaca
手	mà
毛	pèl
月	carn
水	aigua
立	dret
疒	malaltia
衤	roba
石	pedra
目	ull

田	camp
金	or, metall
白	blanc
鸟	ocell
用	utilitzar
衣	roba
羊	ovella
米	arròs
耳	orella
舌	llengua
竹	bambú
自	un mateix
血	sang
羽	ploma
糸	seda

言	paraula
走	caminar
豆	llegum
酉	licor
里	aldea
足	peu
角	banya
青	verd
雨	pluja
金	or, metall
佳	au de cua curta
鱼	peix
音	so
革	cuir
食	menjar

Objectius

En finalitzar l'estudi d'aquestes unitats, haureu d'haver assolit els objectius següents:

1. Comprendre el funcionament i l'ús del sistema de transliteració que s'usarà com a eina bàsica de l'estudi del xinès, el *pīnyīn*.
2. Desenvolupar la capacitat de reconèixer, distingir i produir els sons fonamentals del xinès mandarí, inclosos els tons.
3. Adquirir de manera equilibrada una base lèxica i sintàctica suficient i dotar-la de prou funcionalitat comunicativa perquè permeti l'estudiant produir i enfrontar-se a textos xinesos bàsics, tant orals com escrits, sobre aspectes generals de la vida quotidiana.
4. Des del punt de vista de l'escriptura, entendre l'ordre i reconèixer els traços bàsics i els components que formen els caràcters xinesos, posant especial èmfasi en els radicals més comuns i el seu significat.
5. Conèixer els usos i convencions socials bàsics vinculats amb les situacions d'ús que s'estudiaran en aquesta assignatura.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge, tant autònom com col·laboratiu, que han d'esdevenir una eina fonamental per a l'aprenentatge del xinès en assignatures posteriors.